

Dědicové slibů

Texty na tento týden

Gn 3,17–24; Dt 6,3; Joz 13,1–7; Žd 12,28; Lv 25,1–5.8–13; Ez 37,14.25

Základní verš

„Navraťte se do pevnosti, věžňové, jimž naděje vzchází. Dnes to oznamuji znovu: Všechno ti nahradím dvojnásobně.“ (Za 9,12)

Kapitoly Jozue 13–21 obsahují dlouhé seznamy zeměpisných bodů a hranic vymezujících části země přidělené jednotlivým izraelským kmenům. Pro současného čtenáře se tyto seznamy mohou zdát nepodstatné, ale vycházejí z teologického chápání zaslíbené země, které má i dnes svůj význam. Prostřednictvím těchto konkrétních seznamů chtěl Bůh Izraelity naučit, že nejde jen o jakousi bájnou zemi. Bůh jim dal zaslíbení, které se stalo hmatatelným a měřitelným. Izraelci však museli toto zaslíbení proměnit ve skutečnost tím, že podle něj jednali.

Ano, Bůh jim chtěl dát zemi jako dědictví. Měl to být dar, jehož prostřednictvím se naplnilo to, co zaslíbil jejich otcům: „Hleď, předal jsem vám zemi. Jděte obsadit zemi, o níž Hospodin přísahal vašim otcům Abrahamovi, Izákovi a Jákobovi, že ji dá jim a jejich potomstvu“ (Dt 1,8). Důležité však bylo, aby se i oni aktivně podíleli na přijetí tohoto dědictví.

Tento týden se soustředíme na některé teologické koncepty související se zaslíbenou zemí a na jejich duchovní důsledky pro nás věřící. Toužíme totiž, aby se v našem životě naplnila všechna zaslíbení, která máme v Ježíši.

Osnova lekce

Devátá lekce našeho studia nám připomene nejen konkrétní podobu získané „zaslíbené země“ (Joz 13–21), ale především její teologický význam jako hmatatelného Božího daru a splnění slibů patriarchům.

- Gn 2,15; 3,17–24; 13,14.15: Země jako Boží dar lidem (neděle)
- Dt 4,1.25.26: Země jako Boží podmíněný dar jeho lidu (pondělí)
- Joz 13,1–7: Obsazování země jako dar i úkol (úterý)
- Lv 25,1–5.8–13: Jubilejní a sobotní rok – život v zaslíbené zemi (středa)
- Ez 37,14.25: Naděje na návrat do (lepší) „zaslíbené země“ (čtvrtek)

EDEN A KENAN

Hospodin Bůh postavil člověka do zahrady v Edenu, aby ji obdělával a střežil. (Gn 2,15)

²³Proto jej Hospodin Bůh vyhnal ze zahrady v Edenu, aby obdělával zemi, z níž byl vzat. ²⁴Tak člověka zapudil. Východně od zahrady v Edenu usadil cheruby s míhajícími se plamenným mečem, aby střežili cestu ke stromu života. (Gn 3,23.24)

¹⁴Poté, co se Lot od něho oddělil, řekl Hospodin Abramovi: „Rozhlédni se z místa, na němž jsi, pohlédni na sever i na jih, na východ i na západ, ¹⁵neboť celou tu zemi, kterou vidíš, dám tobě a tvému potomstvu až navěky.“ (Gn 13,14.15)

Osobní studium

Přečti si text Gn 2,15 a Gn 3,17–24. Jak pád do hříchu ovlivnil životní prostor prvního lidského páru?

Při stvoření Bůh umístil Adama a Evu do dokonalého prostředí, které bylo ztělesněním hojnosti a krásy. První lidský pár se setkal se svým Stvořitelem v nádherném, dokonalém prostředí, které zajišťovalo jejich tělesné potřeby. Rajská zahrada doplňovala slova, která říkal Bůh. Sloužila jako vzdělávací centrum, kde Adam a Eva získávali důležité pochopení Božího charakteru. Zároveň rostli v poznání života, který pro ně Bůh zamýšlel. Když se však narušil důvěrný vztah s jejich Stvořitelem, změnil se také jejich vztah k rajské zahradě. Nejlepším vyjádřením narušení tohoto vztahu bylo, že museli zahradu opustit. Přišli o prostor, který jim Bůh na začátku daroval. Rajská zahrada se tak proměnila v symbol hojnosti života. Tento motiv se znovu objeví v tématu zaslíbené země.

Jak patriarchové vnímali zaslíbení o zemi? (Viz Gn 13,14.15; Gn 26,3.24; Gn 28,13.) Co podle tebe znamená pro nás adventisty žít jako dědicové zaslíbení (Žd 6,11–15)?

Když Abraham vstoupil do země, kterou mu Bůh ukázal, stala se tato země vírou pro něho a jeho potomstvo zaslíbenou zemí. A zůstala zemí zaslíbenou celých čtyřicet let. Patriarchové ve skutečnosti půdu nevlastnili. Země jim nepatřila a nemohli ji dát svému potomstvu jako dědictví. Země patřila Bohu, podobně jako mu patřila rajská zahrada. Adam a Eva se nijak nepřičinili o to, aby mohli bydlet v rajské zahradě. Podobně ani Izraelci nepřispěli (a ani nemohli přispět) ničím, čím by si zasloužili. Zaslíbená země byla Božím darem na základě jeho iniciativy. Izraelci neměli žádné přirozené právo ani nárok na zemi (Dt 9,4–6), mohli ji vlastnit pouze díky Boží milosti.

Patriarchové byli dědici zaslíbení. Jako Kristovi následovníci jsme zdědili ještě lepší zaslíbení (Žd 8,6), která se naplní, budou-li našimi vzory ti, „kdo pro víru a trpělivost mají podíl na zaslíbení“ (Žd 6,12).

Aplikace

Adam a Eva přišli o svůj domov, protože přestali důvěřovat Bohu. Patriarchové žili vírou a čekali na zaslíbení, která se ještě nenaplnila. Jak můžeš dnes žít jako dědic Božích zaslíbení a důvěřovat jeho milosti, i když ještě nevidíš jejich naplnění?

ZEMĚ JAKO DAR

Davidův; žalm. Hospodinova je země se vším, co je na ní, svět i ti, kdo na něm sídlí. (Ž 24,1)

'Nyní tedy, Izraeli, slyš nařízení a práva, která vás učím dodržovat, abyste zůstali naživu a mohli obsadit zemi, kterou vám dává Hospodin, Bůh vašich otců. [...] ²⁵Budeš plodit syny a vnuky a dožijete se v té zemi stáří; zvrhnete-li se však a uděláte si tesaanou sochu, zpodobení čehokoli, a dopustíte se toho, co je zlé v očích Hospodina, tvého Boha, co ho uráží, ²⁶beru si dnes proti vám za svědky nebe i zemi, že v zemi, do níž přejdete přes Jordán, abyste ji obsadili, rychle a nadobro vyhynete. Nebudete v ní dlouho živi, ale budete vyhlazeni. (Dt 4,1.25.26)

Osobní studium

Přečti si Ex 3,8; Lv 20,22; Lv 25,23; Nu 13,27; Dt 4,1.25.26; Dt 6,3 a Ž 24,1. Jaký zvláštní vztah existoval mezi Bohem, Izraelem a zaslíbenou zemí?

Na zcela základní úrovni země přináší národu fyzickou identitu. Lokalizací národa určuje i zaměstnání a životní styl národa. Otroci byli bez kořenů, nikam nepatřili a z výsledků jejich práce se těšil někdo jiný. Mít půdu znamenalo svobodu. Identita vyvoleného národa byla silně spojena s jejich přebýváním v zemi.

Mezi Bohem, Izraelem a zemí byl zvláštní vztah. Izraelci dostali od Boha zemi jako dar, ne jako právo, které nelze odejmout. Vyvolený lid mohl vlastnit zemi, jen pokud byl ve smluvním vztahu s Hospodinem a respektoval ustanovení smlouvy. Bez Božího požehnání nemohl mít ani zemi, ani její požehnání.

Zároveň je pravda, že země byla jakýmsi „objektivem“, přes který mohl Izrael lépe pochopit Boha. Život v zaslíbené zemi jim připomínal věrného a důvěryhodného Boha. Země ani Izrael by neexistovaly bez iniciativy Boha, který byl původcem a podstatou jejich existence. Zatímco byli Izraelci v Egyptě, Nil, zavlažovací systémy a tvrdá práce poskytovaly plodiny, které potřebovali k životu. Kanaan byl jiný. Hojnost úrody závisela především na dešti a počasí mohl ovládat pouze Bůh. Země tak Izraelcům připomínala jejich neustálou závislost na Bohu.

I když Izrael dostal zemi jako dar od Hospodina, v konečném smyslu zůstal jejím vlastníkem samotný Bůh. Jako skutečný vlastník celé země (Ž 24,1) má Hospodin právo dát zemi Izraeli, nebo mu ji odebrat. Je-li Bůh vlastníkem celé země, Izraelci a v širším smyslu i všichni ostatní lidé jsou cizinci a poutníky. Jinými slovy, všichni jsme na zemi, která patří Bohu, jen dočasnými hosty.

Aplikace

Co pro tebe ve světle 1Pt 2,11 a Žd 11,9–13 znamená žít jako cizinec a poutník těšící se na město, jehož tvůrcem a stavitelem je samotný Bůh?

DAROVANÁ ZEMĚ

'Jozue byl stařec pokročilého věku. Hospodin mu řekl: „Ty jsi zestárl a sešel věkem, ale zbývá ještě velmi mnoho země, kterou je nutno obsadit. [...] Všechny obyvatele pohoří od Libanónu až k Misrefót-majimu, všechny Sídónany, vyženu před Izraelci já sám. Jen přiděl zemi losem Izraeli za dědictví, jak jsem ti přikázal. Rozděl nyní tuto zemi do dědictví devíti kmenům a polovině kmene Manasesova.“ (Joz 13,1.6.7)

Osobní studium

Přečtěte si text Joz 13,1–7. Jaké problémy s sebou přinášelo vlastnictví Kenaanu? Jak těmto problémům rozumíš v souvislosti s faktem, že Izraelci dostali zemi jako dar?

Vzhledem ke skutečnosti, že Izraelci žili po staletí jako otroci, jejich vojenské schopnosti nestačily na dobytí země. Kanaan nedokázali natrvalo ovládnout ani jejich otrokáři Egypťané se svými zkušenými a dobře ozbrojenými armádami. Egypťanům se nikdy úplně nepodařilo podmanit si Kanaan, protože města byla opevněná a nedobytná. Nyní Bůh přikazuje národu bývalých otroků, aby dobyl zemi, kterou si jejich bývalí pánové podrobit nedokázali. Pokud budou někdy vlastnit zemi, bude to jen z Boží milosti, ne díky jejich vlastním schopnostem.

Kapitoly 13 až 21 v knize Jozue se věnují zprávě o rozdělení země mezi různé izraelské kmeny. Izraelci se dozvídají nejen to, kterou část dostaly jednotlivé kmeny, ale také to, která území ještě zbývá obsadit. Izraelci mohou bezpečně žít v zemi, kterou jim Bůh dal jako dědictví. Jsou právoplatnými a legitimními nájemci půdy v Božím vlast-

nictví. Boží iniciativa však musí být následována lidským jednáním. První polovina knihy Jozue ukazuje, že Bůh dává Izraelcům zemi tím, že ji vyvlastňuje Kenaancům. Druhá polovina informuje o tom, jak Izrael zemi získal tím, že ji osídlil.

Vzájemná propojenost jednotlivých fází dobývání Kenaanu je dobrou ilustrací celkové dynamiky našeho spasení. Podobně jako Izrael, ani my nemůžeme udělat nic, abychom si naše spasení zasloužili (Ef 2,8.9). Je to dar, tak jako byla zaslíbená země Božím darem Izraeli na základě jejich smluvního vztahu s Hospodinem. Tento dar si nijak svými skutky nezasloužili (viz Dt 9,5).

Aby se však Izraelci mohli těšit z Božího daru, museli na sebe převzít všechny povinnosti, které s sebou přinášel život v zaslíbené zemi. Je to podobné, jako když my procházíme procesem posvěcení – v láskyplné poslušnosti se učíme naplňovat požadavky, které souvisejí s tím, že jsme občany Božího království. Samozřejmě jde jen o paralelu: oni dostali z milosti zaslíbenou zemi a my prostřednictvím milosti dostáváme spasení. Dostali jsme úžasný dar, ale pokud si nedáme pozor, můžeme o něj přijít.

Aplikace

V čem jsou dnešní problémy křesťanů podobné těm, se kterými zápasili Izraelci při obsazování zaslíbené země? (Viz Fp 2,12; Žd 12,28.)

JUBILEUM

³Šest let budeš osívat své pole, šest let budeš prořezávat svou vinici a shromažďovat z ní úrodu, ⁴ale sedmého roku bude mít země rok odpočinutí, slavnost odpočinutí, odpočinutí Hospodínovo. Nebudeš osívat své pole ani prořezávat svou vinici. [...] ⁶Co země v odpočinutí sama zplodí, bude vaší potravou, pro tebe, tvého otroka i otrokyni, tvého nádeníka i přistěhovalce, kteří u tebe pobývají jako hosté. ⁷I tvůj dobytek a zvěř, která je v tvé zemi, bude mít všechnu její úrodu za potravu. [...] ¹¹Pa-desátý rok vám bude létem milostivým. Nebudete v něm sít ani sklízet, co samo vyrostе, ani sbírat hrozny z neobdělanych vinic. ¹²Je to léto milostivé. Budete je mít za svaté. Smíte jíst z pole, co urodí. ¹³V tomto milostivém létě se každý vrátí ke svému vlastnictví. [...] ¹⁷Nikdo nepoškodíte svého bližního, ale budeš se bát svého Boha. Já jsem Hospodin, váš Bůh. (Lv 25,3.4.6.7.11–13.17)

Osobní studium

Zaslíbená země byla pro existenci Izraele jako Božího lidu natolik důležitá, že nemohla být rozdělena jako jeden celek. Musela být nejdříve rozdělena mezi jednotlivé kmeny, rody a rodiny (Nu 34,13–18), aby se zabránilo tomu, že se stane vlastnictvím malé skupiny vlivných elit.

Přečti si text Lv 25,1–5.8–13. V čem spočíval smysl sedmého roku jako sobotního odpočinutí (ČSP) země a milostivého léta?

Na rozdíl od Egypta, kde občané pravidelně ztráceli svou půdu a stávali se faraonovými nevolníky, Božím záměrem pro Izraelce bylo, aby nikdo z nich nikdy nepřišel natrvalo o svá práva. Půdu nemohl vlastnit nikdo, kdo by nepatřil ke kmeni nebo rodu, který původně dostal tuto zemi do vlastnictví. Podle Božího plánu se půda ve skutečnosti nikdy nemohla natrvalo prodat. Mohla být pouze pronajata na základě hodnoty stanovené podle počtu let zbývajících do nejbližšího milostivého léta. Příbuzní člověka, který byl nucen „prodat“ půdu svých předků, měli povinnost vykoupit ji ještě před létem milostivým (Lv 25,25).

Přidělení půdy se stává oknem do Božího srdce. Náš nebeský Otec chce, aby jeho děti byly štědré k těm, kteří mají méně štěstí. Každý sedmý rok měli umožnit, aby je jejich půda živila. Sobotní rok odpočinku uplatňoval princip přikázání soboty ve větším rozsahu, než to prožíváme dnes. Kromě toho, že vlastnictví půdy oceňuje a podporuje tvrdou práci, vyzývá také k úctě a laskavosti vůči těm, kteří čelí finančním problémům. Zákon o vlastnictví půdy poskytoval každému Izraelci možnost osvobodit se od zděděných nebo vlastním přičiněním způsobených tíživých okolností a začít nový život. Toto je ve své podstatě hlavním cílem evangelia: vymazat rozdíl mezi bohatými a chudými, zaměstnavateli a zaměstnanci, privilegovanými a neprivilegovanými. Když si uvědomíme, že jsme všichni zcela závislí na Boží milosti, ocitáme se na naprosto stejné úrovni nejen před Bohem, ale i mezi sebou navzájem.

Naneštěstí Izraelci zanedbali dodržování Bohem stanovených norem. Výstrahy a varování před takovým jednáním se za několik staletí naplnily tím, že o svou zemi přišli (2Pa 36,20.21).

Aplikace

Jak nám mohou sobota a principy přidělování půdy Izraelcům připomínat, že v Božích očích jsme si všichni rovni? Jak nám může sobota pomoci zastavit se a říci „ne“ nekonečnému kolotoči konzumu, který tíží mnoho společností?

NAVRÁCENÍ ZEMĚ

Toto praví Panovník Hospodin: „Shromáždím dům izraelský z národů, mezi kterými jsou rozptýleni, a budu mezi nimi posvěcen před očima pronárodů. Budou bydlet ve své zemi, kterou jsem dal Jákobovi, svému služebníku.“ (Ez 28,25)

“Vložím do vás svého ducha a oživnete. Dám vám odpočinutí ve vaší zemi. I poznáte, že já, Hospodin, jsem to vyhlásil i vykonal, je výrok Hospodinův. [...]”²⁵ Budou sídlit v zemi, kterou jsem dal Jákobovi, svému služebníku, v níž sídlili vaši otcové. Budou v ní sídlit oni i jejich synové a synové jejich synů navěky a David, můj služebník, bude jejich knížetem navěky. (Ez 37,14.25)

Osobní studium

Při čtení následujících textů uvažuj, jaký byl Boží slib týkající se návratu Izraele do zaslíbené země a jak se splnil.

Jr 24,6; Jr 31,16

Ez 11,17; Ez 28,25 a Ez 37,14.25

Během babylónského vyhnanství Izraelci zažili smutnou realitu vykořenění ze země otců. Dostali však také zaslíbení, že ačkoli se jejich vztah s Bohem projevil tím, že jim daroval zemi, nebyl tímto vlastnictvím ani podmíněn, ani omezen. Když Izraelci vyznali své hříchy, činili pokání a celým srdcem hledali Hospodina, Bůh opět splnil svůj slib a přivedl je zpět do jejich země. Právě návrat do zaslíbené země byl symbolem jejich obnovy. Hospodin byl tedy jejich Bohem, i když se právě nenacházeli v zaslíbené zemi.

Slib, že Izrael bude zemi vlastnit navždy, byl podmíněný (Dt 28,63.64; Joz 23,13.15; 1Kr 9,7; 2Kr 17,23; Jr 12,10–12). Podobně bylo

podmíněno i zaslíbení, že po přesídlení se Izraeli bude v zemi opět dařit. Starozákonní proroci zároveň poukazovali na obnovu, kterou přinese budoucí král z rodu Davidova (Iz 9,6.7; Za 9,9.16). Toto zaslíbení se naplnilo prostřednictvím života, smrti a vzkříšení Ježíše Krista, ve kterém se splnila všechna zaslíbení daná starověkému Izraeli.

V Novém zákoně se zaslíbená země přímo nezmiňuje. Dozvídáme se však, že Boží zaslíbení se naplnila v Ježíši Kristu a jeho prostřednictvím (2K 1,20; Ř 15,8). V Kristově světle tedy zaslíbená země dostává nový smysl. Stává se symbolem duchovních požehnání, která Bůh plánuje dát svému věrnému lidu tady a teď (Ef 2,6) i na světě, který teprve přijde.

Konečné splnění Božího zaslíbení o odpočinku, hojnosti a blahobytu v zemi se uskuteční na nové zemi, osvobozené od hříchu a jeho následků. V tomto smyslu se naše naděje jako křesťanů zakládá na Kristově zaslíbení, že se vrátí a po tisíciletém období v nebi ustanoví své věčné království na obnovené zemi. Půjde o konečné naplnění všech zaslíbení o zemi.

Aplikace

Přečti si J 14,1–3; Tt 2,13 a Zj 21,1–3. O jaké naději pro nás se mluví v těchto verších? Proč nám Ježíšova smrt zaručuje naplnění této naděje?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečtěte si druhou polovinu 42. kapitoly „Vítězství lásky“ z knihy *Velké drama věků* (GC 672–678; VDV 432–437).

„Až vejdeme branami do města, můžeme se radovat, že jsme spaseni, věčně spaseni. Do té doby však musíme dbát pokynu apoštola: ‚Střezme se, aby o někom z vás neplatilo, že v čase, dokud zaslíbení trvá, promeškal vstup do Božího odpočínutí‘ (Žd 4,1). Vědět o Kenaanu, zpívat kenaanské písně, radovat se z vyhlídky na vstup do Kenaanu nepřivedlo syny Izraele do vinic a olivových hájů zaslíbené země. Mohli ji učinit skutečně svou pouze tak, že ji obsadili, splnili podmínky, uplatnili živou víru v Boha a přivlastnili si jeho zaslíbení.“ (YI, 17. 2. 1898)

„Bible označuje dědictví spasených slovem ‚vlast‘ (Žd 11,14–16). Nebeský Pastýř tam zavede své věrné k pramenům živých vod. Strom života bude každý měsíc dávat své ovoce a listí stromu bude sloužit pro zdraví národů. Budou tam věčně proudící toky, průzračné jako křišťál, a stromy rostoucí na jejich březích budou na cesty připravené pro vykoupený lid vrhat blahodárný stín. Rozsáhlé nížiny tam budou stoupat ke krásným pahorkům a malebná horstva se budou skvět ve svém majestátu. V pokojných rovinách, při živých tocích, najde Boží lid, který byl na světě tak dlouho poutníkem a cizincem, svůj domov.“ (GC 675; VDV 435)

Otázky k rozhovoru

1. Uvažujte o zaslíbené zemi jako o symbolu života v hojnosti, který Kristus zaslíbil svým následovníkům v J 10,10. Jak život v bohaté zemi může představovat něco z toho, co budou prožívat spasení?
2. Uvažujte o vzájemném propojení dvou skutečností – že jsme občany určité země a že žijeme určitým způsobem. Jak se tyto dvě skutečnosti navzájem ovlivňují? Jaké jsou důsledky toho, že jsme občany Božího království?
3. Jako lidé jsme často zklamáni sliby druhých a někdy i sliby, které dáváme sami sobě. Proč můžeme důvěřovat Božím slibům?
4. Jak se může zaslíbení o budoucí nové zemi stát součástí našeho života tady a teď?